

Ontmanteling

Bij de noodbrug die over het maar is gelegd ontmoet ik hem. In de verte herkende ik hem al, zijn typische gestalte, vierkant ietwat voorovergebogen.

‘Moi’

Wij blijven staan, kijken elkaar aan.

‘K heb ‘r weg gebracht. Vanmorgen.’

‘Hoe was dat?’

‘T is maar niks. Triest, alles wat haar dierbaar is moest zij thuislaten. En ik..., zonder haar heeft het geen betekenis meer. Maar ja, ‘t ging niet meer, de laatste tijd. Het was alsof zij aan haar tijd voorbij was. Alsof ze steeds meer uit de tijd raakte. Kijk, zij beleeft de tijd anders dan ik. Voor haar is 24 uur anders dan voor mij. En wij raakten steeds verder uit elkaar. Als ik de gordijnen dicht deed, deed zij ze weer open. Als ik zei ‘het wordt nacht’, zei zij, ‘het wordt weer morgen’. Had ik haar goed en wel in bed, en had ik koud de deken over mij heen, kroop ze er weer uit. En als wij dan eindelijk liggen en ik aan haar ademhaling hoor dat ze slaapt, dan zijn daar de stille vragen naar het ‘waarom’ en het ‘waartoe’ en vooral het ‘hoe’ dit leven verder dragen. Waren de kinderen geweest, zei zij dat ze nooit bezoek kreeg; had ik eten klaar gemaakt, had zij geen honger; ik naar links, zij naar rechts; ik vooruit, zij achteruit. Vanmorgen hadden wij nog ruzie. ‘T ging niet meer.

En nu zit ze daar, hij wijst met zijn hand naar het zuiden. Het is alsof ze helemaal ontmanteld is, alles is van haar afgedaan, innerlijk en uiterlijk, niets meer.

Daar staat hij, vierkant rechthoekig gerimpeld verweerd maar bleek gezicht, ogen diep in de kassen, zware wenkbrauwen, eenzaam en ineengedoken, een schaduw van de man die hij ooit was. Zijn hoofd is leeg, zijn hart gebroken en haar.... haar houdt hij nog steeds vast. En achter zijn beheersing en ingehouden verdriet schreeuwt hij haar naam; ligt zijn hart, verbrijzeld, door eenzaamheid gegijzeld, in een te koud bed, in een te groot huis, en leeft hij een leven dat als maar leger wordt.

Hij haalt diep adem, wacht even en zegt: De tijd heelt alle wonden zeggen ze, maar dat is niet zo. De tijd geeft je hooguit de gelegenheid om een plaats te kunnen vinden voor alle pijn. Er hoeft maar iets te gebeuren, een woord, een geur, een klank, en het is er weer. Je kunt verdwalen in vroeger, weet je dat? En dat kan je neerhalen. De tijd is genadeloos genadig.

Hij ziet mijn gefronste wenkbrauw. Hij begrijpt dat ik dat niet begrijp.

Ik bedoel, in je leven kom je altijd weer de dingen van je leven tegen, dat is onontkoombaar genadeloos. Maar in je leven krijg je ook de kans om verder te groeien, dat is genade. Snap je? De tijd leert ons leven doorheen de gebrokenheid.

Hij kijkt mij aan en ik voel mij betrappt omdat ik hem wel hoor maar niet goed naar hem kan luisteren. Wat hij zegt is te zwaar voor mij, te ver weg van mijn eigen verbondenheid met het leven en met andere

Verhaal herdenkingsbijeenkomst 2001/f.p.

mensen, te ver weg van mijn eigen levensverwachting. Ik heb nog nooit iemand die mij dierbaar is moeten weg brengen .

In de wei staan twee paarden. Zo nu en dan breekt de zon door de wolken en laat zijn verlichte sporen achter op het gras, alsof de zon accenten van licht en warmte wil aanbrengen in het leven van de bewoners en in de weidse ruimte van het hoge land. Hij bekijkt de paarden met een blik van een vakman, of liever gezegd hij kijkt wel maar of hij ze ziet...

De tijd... herhaalt hij. Ik zie wel. De tijd bestaat eigenlijk niet en toch is hij onontkoombaar. De wind waait, hij kruipt wat dieper in zijn jas, doet zijn kraag omhoog, staart voor zich uit en loopt, mij achterlatend op die doorgezakte brug, zwijgend weg.

1 Alles heeft een bestemden tijd, en alle voornemen onder den hemel heeft zijn tijd. 2 Er is een tijd om geboren te worden, en een tijd om te sterven; een tijd om te planten, en een tijd om het geplante uit te roeien; 3 Een tijd om te doden, en een tijd om te genezen; een tijd om af te breken, en een tijd om te bouwen; 4 Een tijd om te wenen, en een tijd om te lachen; een tijd om te kermen, en een tijd om op te springen; 5 Een tijd om stenen weg te werpen, en een tijd om stenen te vergaderen; een tijd om te omhelzen, en een tijd om verre te zijn van omhelzen; 6 Een tijd om te zoeken, en een tijd om verloren te laten gaan; een tijd om te bewaren, en een tijd om weg te werpen; 7 Een tijd om te scheuren, en een tijd om toe te naaien; een tijd om te zwijgen, en een tijd om te spreken; 8 Een tijd om lief te hebben, en een tijd om te haten; een tijd van oorlog, en een tijd van vrede. 9 Wat voordeel heeft hij, die werkt, van hetgeen hij bearbeit? 10 Ik heb gezien de bezigheid, die God den kinderen der mensen gegeven heeft, om zichzelf daarmede te bekommeren. 11 Hij heeft ieder ding schoon gemaakt op zijn tijd; ook heeft Hij de eeuw in hun hart gelegd, zonder dat een mens het werk, dat God gemaakt heeft, kan uitvinden, van het begin tot het einde toe. 12 Ik heb gemerkt, dat er niets beters voor henlieden is, dan zich te verblijden, en goed te doen in zijn leven. 13 Ja ook, dat ieder mens ete en drinke, en het goede geniete van al zijn arbeid. Dit is een gave Gods. 14 Ik weet, dat al wat God doet, dat zal in der eeuwigheid zijn, en er is niet toe te doen, noch is er af te doen; en God doet *dat*, opdat men vreze voor Zijn aangezicht. 15 Hetgeen geweest is, dat is nu, en wat wezen zal, dat is alrede geweest; en God zoekt het..... weggedrevene;

Ik zie hem gaan, kijk hem na. Na een meter of tien draait hij zich om, kijkt mij aan en zegt even niets. En dan... alsof die onmetelijke ruimte, ja alsof de eeuwigheid het moest horen, roept hij mij toe...

Wie zal oordelen in de tijd, het is de tijd die oordeelt, de tijd geeft het moment waarop iemand kan zeggen of dat wat hij of zij gedaan heeft goed geweest is of af is. De tijd ontnemt ons onze camouflage en leert ons leven met onze naaktheid. En... nu heft hij zijn kromgebogen arm omhoog en trillend wijst hij met zijn vinger naar het zuiden en roept...Als het stil wordt zal ik haar naam blijven noemen. Ik blijf geloven dat zij mij horen zal ook al is dat tegen beter weten in. 'K zal schreeuwen naar de hemel.

Het is stil, de vogels zwijgen, de paarden kijken, de wind is gaan liggen, er is in de eeuwigheid even ruimte voor de echo van zijn woorden.

Verhaal herdenkingsbijeenkomst 2001/f.p.

Dan draait hij zich om en loopt weg, alleen, over een dijk tussen twee sloten met hier en daar een boom die stevig staat. Zo verdwijnt hij in de verte, zijn typische gestalte, vierkant en voorovergebogen. Een silhouet van menselijke kracht en kwetsbaarheid. Het levensverhaal wordt geschreven met tranen.

Op de achtergrond hoor ik het stromend water dat zich door de duiker een weg baant naar de andere kant van de brug.

Hoe(!) zullen wij volbrengen wat door de eeuwen duren moet, een mens te zijn die sterven moet? Wij branden van verlangen tot alles is voltooid.

Frits Postema, Krewerd, 2001